

پیاده‌سازی واقعی اصل ۴۴ زمینه‌ساز ارتقای جایگاه جهانی

تا اقتصاد ما دولتی است، همین آتش است و همین کاسه!

مصاحبه اختصاصی ماهنامه «اقتصاد ایران» با مهندس حمیدرضا فولادگر، رئیس کمیسیون نظارت بر اجرای اصل ۴۴ در مجلس شورای اسلامی

تعمیرات: آقای مهندس! مهمترین مشکلات، چالش‌ها و فرصت‌های اقتصادی و سیاسی کشورمان در جامعه بین‌الملل چه مسائلی می‌باشند؟

مهمترین تهدیدهای جهانی را در آثار بحران جهانی می‌دانم. اگرچه کشور ما پیوستگی کاملی با اقتصاد جهانی ندارد، اما به دلیل یکپارچگی اقتصاد جهان، رگه‌های اصلی بحران مذکور با کاهش قیمت نفت به کشور ما رسید و کشورمان را با رکود مواجه کرد که این رکود با ورود به بخش‌هایی از جمله مسکن، خود را بیشتر نشان داد. از طرفی با وقوع بحران، بسیاری از کشورها برای این که ضربه کمتری ببینند، سعی نمودند با دامپینگ محصولات خود در منطقه، بازار را به دست بیاورند که این مسئله تهدید دیگری است بر صنعت و اقتصاد ایران. علاوه بر این، کشورمان همواره با تحریم‌های مختلفی در جامعه بین‌الملل روبه‌رو بوده که البته این مقوله، هم تهدید به شمار می‌رود و هم فرصت، چراکه با حمایت صنایع داخلی، می‌توانیم توان اقتصاد داخلی را افزایش دهیم. بخش دیگر فرصت‌هایمان، باز هم به آثار بحران برمی‌گردد، به طوری که پس از بحران بسیاری از بازارها برای ورود محصولات ما باز شدند که البته برای دستیابی به این مهم، لازم است به صورت گسترده از صادرات حمایت کنیم. همچنین کاهش قیمت نفت به ما هشدار داد که هرچه سریع‌تر مسیر وابستگی را به نفت، به سوی تولیدات و صادرات غیرنفتی سوق دهیم. در سال گذشته، ما بودجه کشور را با نفت ۳۷/۵ دلار بستیم که خوشبختانه با افزایش قیمت نفت، کمی دستمان برای سرمایه‌گذاری بازتر شد. همچنین با لایحه هدفمندسازی یارانه‌ها که از ماه آینده وارد مجلس خواهد شد، می‌توان به جبران بخشی از کسری بودجه امیدوار بود. البته باید توجه نماییم که با برگشت بخشی از درآمد - به ترتیب فوق - باید برنامه‌ریزی‌هایمان را به سمت سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها معطوف نماییم، نه این که مجدداً به روی مخارج جاری حرکت کنیم.

روابط اقتصادی و سیاسی کشورمان در جهان، چگونه ارزیابی می‌کنید و چه راهکارهایی را برای مرتفع نمودن آن پیشنهاد می‌نمایید؟

بالطبع، تحریم اثرات بسیار زیادی بر اقتصاد ملی می‌گذارد که یقیناً شما هم به آن واقفید. ما مجبور می‌شویم ماشین‌آلات، مواد اولیه و تجهیزات مورد نیازمان را از واسطه‌ها وارد کنیم که این مسئله هزینه‌های ما را افزایش می‌دهد. در برخی موارد هم لاجرم از کالاهای با کیفیت پایین‌تری استفاده می‌کنیم که اینها از مهمترین آثار تحریم بر اقتصاد هستند، اما باز هم عرض می‌کنم اگر تهدیدهای تحریم را در نظر داشته باشیم، قطعاً به فرصت‌های آن هم دست خواهیم یافت، چراکه بر این اساس، صنایع داخلی مجبور می‌شوند به افزایش کیفیت محصولات خود بیشتر توجه نمایند. در این بین، قانونی که در سال‌های گذشته در جهت حمایت از صنایع داخلی تصویب شد، قانون خوبی است که باید بیشتر به آن پرداخته شود و برای مشکلات این چنینی باید به صادرات، جلوگیری از واردات بی‌رویه و قاچاق کالا که اقتصاد پنهان را گسترش می‌دهند، توجه بیشتری نماییم.

انجام می‌دهیم، باید هدفمان کاهش تصدی دولت باشد تا بتوانیم سهم دولت را در اقتصاد از ۷۵ تا ۸۰ درصد به ۲۰ الی ۲۵ درصد برسانیم. باید فشارها و موانع کسب و کار را مرتفع نماییم، بایستی موانع سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی را حل نماییم تا با جذب سرمایه به اهدافمان نزدیک شویم، چراکه با این حجم کنونی، نمی‌توان به چنین هدف بزرگی دست یافت. مثلاً در قانون بودجه کشور، ۲۰ میلیارد دلار بودجه عمرانی تصویب شده که اگر ۲۵ تا ۳۵ درصد اصلاح بودجه انجام دهیم، کل بودجه عمرانی به حدود ۲۵ میلیارد دلار خواهد رسید. شما به GDP کشور نگاه کنید؛ علیرغم تمام تلاش‌ها و فعالیت‌های زیادی که دولت محتمل می‌شود، محصول ناخالص داخلی کشور، تنها معادل ۳۰۰ میلیارد دلار است که این مقدار، به هیچ وجه عددی نیست که بتواند ما را به اهداف چشم‌انداز برساند. لذا باید در ۱۶ سال باقیمانده تلاشمان را بسیار بیشتر کنیم.

تعمیرات: کشورمان در جایگاه بین‌المللی از نظر شاخص‌های اقتصادی جایگاه مناسبی ندارد. اولاً آیا با این مسئله موافقت و اگر این گونه است راهکارهای حل آن را در چه ابعادی می‌دانید؟

من معتقدم که روند ما نسبت به گذشته بهتر شده و روندی صعودی داشته‌ایم، چراکه در بسیاری از موارد همچون رشد سرمایه‌گذاری، ارزش افزوده، رشد محصول ناخالص و صادرات غیرنفتی، شاهد بهبود اوضاع بوده‌ایم، اما واقعیت این است که در مقایسه با رقبای جایگاه مناسبی نداریم. اگر هدفمان دستیابی به رکن اول اقتصادی و سیاسی منطقه در افق ۱۴۰۴ است، باید این عقب‌افتادگی را جبران نماییم. باید به بخش خصوصی و البته خصوصی‌سازی واقعی توجه نماییم. در این بین باید به این موضوع توجه

تعمیرات: با توجه به تنش‌های اخیر کشورمان و اروپا - به عنوان بزرگترین شرکای تجاری ایران - چه چشم‌اندازی را برای آینده دو طرف و با توجه به سناریوهای بُرد و باخت پیش‌بینی می‌کنید؟

تعمیرات: جنابعالی به مسئله تحریم اشاره داشتید، نقش تأثیرات منفی تحریم را بر توسعه

به هر حال هر از گاهی، اتحادیه اروپا روابط دو

شفافیت در سال ۲۰۰۶ کشورمان با نمره ۲/۷ در جایگاه ۱۰۵ رده‌بندی فساد مالی و اداری واقع است که متأسفانه در این رابطه در سال ۲۰۰۷ - با تنزل ۰/۲ واحدی و افت ۲۶ رده‌ای - با نمره ۲/۵ در جایگاه ۱۳۱ جهان قرار گرفته‌ایم. بر این اساس، توجه به نظام و ساختار دولتی کشورمان بیش از پیش اهمیت می‌یابد.

در راستای اندازه‌گیری شاخص فساد مالی و اداری، متغیرهای بسیاری از جمله اختلاس، دریافت و پرداخت رشوه، پول‌شویی و جرایمی نظیر آن مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. در کنار مسایل فوق، عدم انضباط مالی دولت و فقدان شفافیت اطلاعات - که عوامل بسیار مهمی در پدیده اقتصاد زیرزمینی هستند - از مهمترین دلایل بروز این شاخص نامناسب در کشورمان و در سطح بین‌المللی می‌باشند.

البته باید توجه داشت که در گزارش مذکور، مسایل مربوط به شاخص‌های بومی و فرهنگی تأثیرات بسیاری بر جایگاه و رتبه یک کشور دارند. همچنین به دلیل ورود سایر کشورها در رده‌بندی جدید نمی‌توان تغییر جایگاه و رتبه یک کشور را ملاک عملی و مناسبی برای تغییر فساد (تنزل و یا بهبود آن) دانست. اما در جهت سنجش فساد یک کشور، تغییر نمره کسب‌شده طی سال‌های متوالی، معیار مناسبی برای مقایسه می‌باشد و همان‌گونه که بیان شد، متأسفانه کشورمان در سال ۲۰۰۷ نسبت به ۲۰۰۶ تنزل ۰/۲ واحدی داشته است. در این رده‌بندی، کشورهای فقیر و درگیر جنگ به دلیل فقدان مراجع قدرتمند اجتماعی و سیاسی جزو فاسدترین کشورها طبقه‌بندی شده‌اند.

سومالی با نمره ۱/۴ و عراق با نمره ۱/۵ از بازترین این نمونه‌ها به حساب می‌آیند که در میان ۱۸۰ کشور مورد مطالعه، رده‌های ۱۷۸ و ۱۸۰ را به خود اختصاص داده‌اند. در این بین دانمارک، فنلاند و زلاندو همگی با کمترین فساد اداری و با در اختیار داشتن نمره ۹/۴

مباحثی مربوط به موانع کسب‌وکار، تولید، سرمایه و سرمایه‌گذاری مطرح است که در جریان این مباحث، بهبود شاخص‌های مرتبط با این موضوعات مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. یک سری از این شاخص‌ها در کشورمان در حال بهبود است، ولی در برخی از شاخص‌ها نیازمند برنامه‌ریزی هستیم. اقتصاد ما بر پایه مدیریت دولتی استوار است.

بر همین اساس است که در سطوح کشورهای اقتصاد بسته قرار داریم. حتی پس از اجرای اصل ۴۴ در واگذاری‌هایی که صورت می‌گیرد، در بسیاری از مواقع، این شبه‌دولتی‌ها هستند که سهام شرکت‌های تحت واگذاری را خریداری می‌کنند و این امر باعث می‌شود پس از واگذاری، هنوز مدیریت این شرکت‌ها دولتی باشد. باید برای حل این مشکل، اصل ۴۴ به صورت واقعی پیاده شود و حتی اگر لازم است در برخی موارد، قانون مربوط به آن اصلاح شود تا اقتصادی فعال‌تر مبتنی بر مشارکت بیشتر بخش خصوصی در داخل و خارج از کشور داشته باشیم.

■ **تعمیر ایران:** متشکریم.

طرف را با مشکل مواجه می‌کند. مثلاً در برخی موارد تحت عنوانی چون مسایل حقوق بشر، فلسطین و مانند آن با دخالت‌های نایجابی خود به تضعیف روابط می‌پردازند. ما معتقدیم، اگر آنها می‌خواهند همچنان به عنوان شریک بزرگ تجاری ایران باقی بمانند در مسایل داخلی ایران دخالت نکنند، چون در یک سال انتخابات ریاست جمهوری است، یک سال شوراها، سال دیگر انتخابات مجلس و مانند آن که اگر آنها بخواهند در امور داخلی ایران دخالت کنند، طبیعتاً ما هم در مورد روابط با آنها تجدید نظر می‌کنیم.

تعمیر ایران: در رده‌بندی‌های جهانی که هر ساله از سوی مؤسسات نظرسنجی و ارزیابی خارجی صورت می‌گیرد - فارغ از بحث‌های حاشیه‌ای - کشورمان در زمره کشورهای اقتصاد بسته قرار دارد. شما چه راهکاری برای حل این مسأله برای تعامل بیشتر با جامعه جهانی پیشنهاد می‌کنید؟
من راه حل این مسأله را در همان پیاده‌سازی واقعی اصل ۴۴ می‌دانم. در کمیسیون اصل ۴۴

وزن ایران در سبب سیاست داخلی و اجتماعی

به سوی سلامت و شفافیت

زیر لوای قانون و با تکیه بر اصول اساسی قانونی و شرعی کشورمان، برای ارتقای جایگاه ایران از منظر اصول دموکراسی تلاش کنیم.

تصور فساد (Corruption Perception Index) از سوی نهادهای مختلف بین‌المللی مورد مطالعه قرار می‌گیرد که اساس آن اندازه‌گیری فساد مالی در سیستم دولتی کشورها است. در برآورد این شاخص از بررسی‌ها، مطالعات و اظهارنظرهای تحلیل‌گران و فعالان اقتصادی و سیاسی کشورها کمک گرفته می‌شود که با وزن دادن به متغیرهای آن، میزان این شاخص معین می‌گردد.

شایان ذکر است که تا سال ۲۰۰۶ علاوه بر اظهارنظر فعالان اقتصادی و سیاسی از تحلیل عموم مردم نیز کمک گرفته می‌شد که به دلایل بسیاری از جمله فقدان همگنی، این گزینه از سال مذکور حذف گردید. در تعیین شاخص ادراک فساد، به کشورهایی که کمترین فساد مالی و اداری را داشته باشند نمره ۱۰ و کشورهایی که بیشترین فساد را داشته باشند نمره صفر تعلق می‌گیرد. در این میان، دانشگاه پاساو آلمان (Passau) و سازمان شفافیت بین‌المللی از مهمترین مراکزی هستند که به بررسی و پژوهش در ارتباط با این شاخص می‌پردازند. بر اساس رتبه‌بندی سازمان

علیرغم تلاش‌هایی که در تمام ادوار گذشته جهت توسعه و رشد کشور شاهد بوده‌ایم، متأسفانه هنوز در بسیاری جهات با چالش‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی درگیر هستیم. امروز، جوامع بین‌الملل، سالانه مبالغ و بودجه‌های کلانی را صرف تحقیق و پژوهش در زیرساخت‌ها و شاخص‌های فرهنگی و سیاسی و اقتصادی می‌نمایند تا از طریق آسیب‌شناسی مشکلات با بکارگیری اهرم‌های مرتبط، جایگاه جهانی خود را ارتقا دهند. مسایل و شاخص‌های سیاسی و اجتماعی از آن جهت اهمیت دارند که از جهات گوناگون و به صورت‌های مستقیم و غیر مستقیم، اثرات فراوانی بر اقتصاد می‌گذارند.

فساد مالی و اداری را دریابیم

یکی از شاخص‌های مهمی که علاوه بر آثار اجتماعی و سیاسی، تأثیرات شگرفی بر اقتصاد و رفاه دارد، مسأله فساد اداری و مالی در جامعه است که در حال حاضر از بزرگترین دغدغه‌های کشورهای دنیا به حساب می‌آید. در این رابطه، شاخص ادراک و یا